

بررسی طنز در ادبیات و مطبوعات فارسی (چاپ سوم)

ایران تایمز: اردشیر لطفعلیان
مؤلف: نصرت الله نوح ناشر: انتشارات سن حوزه

«بررسی طنز در ادبیات و مطبوعات فارسی» نام مجموعه ای است به زبان فارسی که شرح فشرده ای از احوال و آثار طنز پردازان ایرانی را از عبید زاکانی تا ابن روزگار در بر می گیرد. این مجموعه با وجود پاره ای کاستی ها از این نظر که تصویر نسبتاً جامعی از تحول طنز هم در شعر هم در نثر را در بخشی از تاریخ ادب ما ارائه می کند و نمونه هایی خواندنی و به یاد سپردنی از سروده ها و نوشته های بیش از ۳۰ تن از طنز نویسندگان و طنز سرایان نامور و نه چندان نامور را در اختیار خواننده می گذارد، کاری ابتکاری و شایان توجه به شمار می رود. نصرت الله نوح، مؤلف کتاب، از روزنامه نگاران و سرایندگان پیش کسوت است. از او افزوده بر چندین دفتر شعر (گل هایی که پژمرد، دنیای رنگ ها و فرزند رنج) آثار تحقیقی متعددی انتشار یافته است. از میان آخرین نوشته های وی، به ویژه سه مجلد «یادمانده ها» شایان ذکر است که در واقع خاطرات نویسنده را از چند دهه اشتغال به کار قلم زنی باز می گوید و نوعی تاریخچه غیررسمی از دنیای ادب و روزنامه نگاری ایران در شش دهه گذشته نیز هست.

کتاب مورد بحث که اکنون به چاپ سوم خود رسیده دارای پیشگفتاری از پژوهشگر نامدار زنده یاد محمدجعفر محبوب است. استاد محبوب در پیشگفتار خود معنای امروزی واژه «طنز» را معادل واژه Satire در فرانسه (و انگلیسی) می داند و از آن به عنوان «یکی از انواع ادبی که پیام اصلی آن انتقاد اجتماعی و باز نمودن زشتی ها و بی اندامی های حاکم بر جامعه به زبان هزل و مزاح است» یاد می کند. او همچنین یادآور می شود که واژه طنز با آن که در آثار قدیم شعر فارسی هم به کار رفته ولی بیشتر معنای ریشخند از آن مراد می شده است نه انتقاد اجتماعی. به نوشته استاد، گذشتگان لفظ «هزل» را برای انتقاد اجتماعی به کار می برده اند که امروز به معنای شوخی در برابر جدی به کار می رود (و حال آن که در گذشته علاوه بر آن که هزل به معنای شوخی به کار می رفته معنی طنز امروزی را نیز در برداشته است) «وی در اثبات این مدعی به دو شاهد از سعدی و مولوی اشاره می کند:

به مزاحمت ننگم این اشعار

هزل بگذار و جد از آن بردار

هزل تعلیم است آن را جد شنو

تو مشو بر ظاهر هزلش گرو
مؤلف در یادداشت کوتاه آغازین خود کتاب حاضر را به منزله «گام نخست برای بررسی طنز در گستره ادب فارسی و نه چیزی بیشتر» توصیف کرده و یادآور شده که این مجموعه در حد منابع محدودی که او خارج از

مجله «بررسی کتاب» شماره تابستان منتشر شد شماره ۵۴ مجله بررسی کتاب ویژه هنر و ادبیات که مانند شماره گذشته آن پر از مقالات، داستانها، بررسی های ادبی و اشعار شعری کلاسیک و نوپرداز است به کوشش دوست و همکار ارجمندمان آقای مجید روشنگر انتشار یافت و نسخه ای از آن نیز به دفتر ماهنامه پژواک رسید. مقاله بحث انگیز استاد ارجمند دکتر جلیل دوستخواه، استاد دانشگاه و شاهنامه شناس مشهور با عنوان «عجم زنده کردم بدین فارسی» از سروده های فردوسی نیست، یکی از مطالبی است که خواننده را بی اختیار روی مقاله متوقف می کند و تا آنرا نخواند از آن نمی گذرد. آخرین نامه نویسنده روانشاد غلامحسین سعدی به همسرش به راستی رقت انگیز و جگر خراش است و جای شگفتی است که این نامه تاکنون انتشار نیافته بوده است. نگاهی به داستان های کوتاه شاعر و نویسنده معروف محمود کیانوش (استاد زشکی سابق رادیو بی بی سی) کار تازه ایست زیرا او بیشتر به شعر وطن پرداز می شهره بود. داستانهای کوتاه هوشنگ عاشور زاده، روح انگیز شریفیان و محمد سعید حبشی خواندنی است. روی جلد این شماره مجله بررسی کتاب به تصویربرداری از محمود درویش شاعر در گذشته فلسطینی اختصاص یافته است، با ترجمه آثارش از مجید روشنگر. نامه های جبران خلیل جبران و نامه ای از همین نویسنده برای پدرش که تصویرگر روزگار این خانواده

ایران در دسترس داشته گرد آمده و بنا بر این جای آثار طنز آمیز بسیاری از شاعران و نویسندگان دیگر در آن خالی است. هنگامی که سخن از طنز به میان می آید نام عبید زاکانی شاعر قرن هشتم هجری و هم روزگار حافظ بیش از هر کس دیگری به ذهن متبادر می شود و او بی شک در این پهنه پیشگام و یکه تاز است. بعد از عبید مهم ترین نامی که در پهنه طنز پردازی فارسی مطرح میشود یغمای جندقی، شاعری است که زندگی او با اواسط دوران قاجاریه مقارن بوده است.

علی اکبر دهخدا با طنز نوشته های خود زیر عنوان «چرند و پرند» در پایان دوران قاجار و گیر و دار انقلاب مشروطیت سنت عبیدرا زنده کرد و در طنز نویسی فشرده و سرشار از پیام های سیاسی و اجتماعی شاهکارهای مسلمی آفرید. در این کتاب تنها به شرح آثار این استادان مسلم طنز و برخی چهره های شاخص دیگر در این پهنه مانند ایرج میرزا، علی اکبر صابری، اشرف الدین حسینی، ذبیح بیروز، فریدون توللی، ابوتراب جلی، محمد علی افراشته، ابوالقاسم حالت، پرویز خطیبی و هادی خرسندی اکتفا نشده، بلکه کارهای شمار دیگری از طنز نویسندگان و طنز سرایان کمتر شناخته شده نیز مورد بررسی قرار گرفته است. کتاب از این نظر که دسترس به نمونه های نغز و شیرینی از کار طنز سرایان قدیم و معاصر را برای خواننده میسر می سازد، به ویژه برای ایرانیان غربت نشین که با دشواری دستیابی به منابع مواجهند، باید سخت مغتنم باشد. برای دریافت کتاب می توان با مؤلف از طریق نشانی و شماره تلفن زیر تماس گرفت.

Nosratollah Nooh
638 San Antonio Road # 110
Paolo Alto, CA 94306 Tel: 650-565-9685

در یک قرن پیش است از مطالب خواندنی این شماره است با ترجمه مجید روشنگر. در این شماره فریدون مشیری و سیمین بهبهانی، اردشیر لطفعلیان، زیبا کرباسی، شیدا محمدی، پروین باوفا، عزیزالله نهفته، دکتر مسعود عطایی، حمیدرضا رحیمی و شاعرانی دیگر شعر دارند. نامه های موزون نویسنده و مترجم روانشاد محمود تفضلی، فارسی زبان مشترک ایرانیان از نجف دریا بندری، شخصیت های ناخوشایند در زمان ترجمه محمد ربوی، بازخوانی از داستان داش آکل از علی صیامی، یاد از فروغ فرخزاد و طرح هایی از سه تفنگدار طنز (عمران صلاحی، پرویز شاپور و بیژن اسدی پور) کار مرتضی خانعلی، بخشی از محتویات شماره جدید بررسی کتاب است. موفقیت آقای روشنگر را در انتشار شماره های پربارتر آینده خواستاریم.

ادامه مطلب بانک ها، اطلاعات حساب های بانکی ... از صفحه اول

استفاده می باشد، حسب درخواست رییس کل سازمان امور مالیاتی کشور به سازمان مزبور اعلام نماید. در صورت عدم ارائه اطلاعات و اسناد مذکور، بانک مسوول جبران زیان وارده به دولت خواهد بود. « این بخشنامه توسط بانک های دولتی به شعب نیز ابلاغ شده است. به گزارش ایلنا، این بخشنامه در حالی از سوی سازمان امور مالیاتی لازم الاجرا اعلام شده که طبق قوانین قضایی کشور، اطلاعات حساب اشخاص محرمانه و دسترسی به آن تنها با حکم دادستان کل کشور امکان پذیر است. لازم به ذکر است که بانک مرکزی همواره در خصوص ارائه اطلاعات حساب مشتریان با وزارت امور اقتصادی و دارایی مشکل داشته اما این بخشنامه دو روز پیش از تصدی رسمی دکتر محمود بهمنی به عنوان رئیس کل در بانک مرکزی و در تاریخ ۱۳ مهر ماه سال جاری به شعب بانک ها ابلاغ شده است.

به گزارش ایلنا، سازمان امور مالیاتی کشور با هماهنگی وزیر امور اقتصادی و دارایی اقدام صدور بخشنامه ای کرده که بر مبنای آن بانک ها باید اطلاعات حساب مشتریان خود را در اختیار سازمان امور مالیاتی بگذارند. در این بخشنامه سازمان امور مالیاتی بانک ها را تهدید کرده است در صورت قصور از این کار، زیان وارده به دولت را شخصاً تقبل کنند. متن این بخشنامه که توسط برخی بانک های دولتی به شعب ابلاغ شده و تصویر آن در عکس قابل مشاهده است، به شرح زیر است:

«پیرو بخشنامه شماره ۶۳۲۱/۷/۸۲/۱ مورخ ۱۱/۸۲/۱۸ بدینوسیله مستفاد از قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب سال ۸۷ قسمت «توجه» بند ۸ بخشنامه صدر اشاره به شرح ذیل اصلاح می گردد: بانک مکلف است صرفاً اطلاعات و اسناد لازم مربوط به مؤدیان مالیاتی را که در امر تشخیص و وصول مطالبات مورد

تقویم برنامه های فرهنگی و هنری در شمال کالیفرنیا

آبادانا
۱۵۰۰-۷۴۱-۴۰۸
یکشنبه ۱۲ ظهر تا ۱ بعداز ظهر کانال ۲۶

تهران
۰۷۰۷-۲۰۲-۴۰۸
یکشنبه: از ساعت ۵:۳۰ تا ۶ شب روی کانال ۱۵ سانتا کلارا کانتی
سه شنبه: از ساعت ۱۰ تا ۱۱ شب روی کانال ۲۷ در شهر پالواتو
چهارشنبه: از ساعت ۲ بعداز ظهر روی کانال ۲۷ در شهر پالواتو
شنبه: از ساعت ۸ شب، یکشنبه از ساعت ۳ تا ۴ روی کانال ۲۷ در شهر پالواتو
جمعه: از ساعت ۹ تا ۱۰ شب روی کانال ۲۴ در شهر آنتیوکلی و برانت وود
جمعه: از ساعت ۹ تا ۱۰ شب روی کانال ۲۶ در شهر آنتیوکلی و پیتسبورگ

نیما
۴۴۶۲-۴۹۰-۵۱۰
یکشنبه از ساعت ۱ تا ۲ بعداز ظهر کانال ۲۶
دوشنبه تا جمعه از ساعت ۱۰ شب روی کانال ۳۰ کیبل سن حوزه-کمپبل-کوپریتینو-میلپیتاس-سانتا کلارا-لوس آلتوس-لوس گاتوس-ساراتوگا-سانی ول و ماتین ویو کانترا کاستا ساعت ۱۰:۳۰ شب کانال ۲۶ ساکرامنتو شنبه ساعت ۹ تا ۱۰ شب کانال ۷۴

برنامه تلویزیونی کلیسای ایرانیان
سن حوزه: یکشنبه ها ۹ شب، کانال ۱۵
ساراتوگا: پنجشنبه ها ۹:۳۰ شب کانال ۱۵
ساکرامنتو: یکشنبه ها ساعت ۹:۳۰ تا ۱۰ شب، کانال ۱۸ لوکال اکسپرس
فرمانت، والنات کریک: کانال ۶ لوکال هر پنجشنبه، هفته دوم و چهارم هرماه ۸:۳۰ تا ۹ شب ۸:۳۰ شب

آموزش شعر و ادب فارسی زیر نظر نصرت الله نوح
در کلاس تدریس حافظ و حافظ خوانی، غزلیات حافظ از نقطه نظر اسطوره شناسی، تاریخ، آیات و احادیث مورد تحلیل و بررسی قرار میگیرد. کلاس هر هفته روزهای سه شنبه از ساعت ۷ تا ۹ شب برگزار میشود. برای ثبت نام با شماره تلفن ۹۶۸۵-۹۶۸۵-۶۵۰ تماس بگیرید. آدرس جدید: Ortega Park 636 Harrow Way, Sunnyvale, CA 94087

کلاسهای عرفان (مولوی، حافظ)
تدریس مثنوی مولانا بلخی، معانی و بیان، بدیع و قافیه دومین و چهارمین یکشنبه هرماه ساعت ۳ تا ۶ بعداز ظهر در کوپریتینو توسط دکتر مسیح پور، استاد زبان و ادبیات فارسی دانشگاه تهران. تلفن: ۲۹۲۲۲-۷۲۵ (۴۰۸)

جمعیت ایرانی حقوق بشر در شمال کالیفرنیا
در دومین پنجشنبه هر ماه، جلسات بحث و گفتگو پیرامون مبان، راهبردها و راهکارهای حقوق بشر در ایران را برگزار می کند. ورود برای همگان آزاد است. آدرس: ۵۲۹ خیابان ششم شمالی در سن حوزه ۹۵۱۱۲ تلفن: ۹۸۳۶-۲۷۵ (۴۰۸)
529 North 6th Street, San Jose CA 95112

شب شعر در ساکرامنتو
دومین چهارشنبه هر ماه در رستوران فیلمس کباب برای اطلاعات بیشتر لطفاً با تلفن زیر تماس بگیرید.
تلفن: ۱۷۰۰-۴۸۳ (۹۱۶)
1290 Fulton Ave., #3
Sacramento, CA 95825

جلسات شعر فریمانت
اولین و سومین یکشنبه های هر ماه میلادی در کتابخانه تورتون شهر نیوارک. ۷۹۵-۲۶۲۷ (۵۱۰)
زمان: ساعت ۲ تا ۵ بعداز ظهر ورود برای عموم آزاد است

جلسات انجمن فردوسی
هر دوهفته یکبار در دومین و چهارمین جمعه هرماه
www.ferdosi.org 295-1240 (408)

شب بانوان
بیابید با هم باشیم، دومین چهارشنبه هرماه با صرف شام و موزیک
Ladies Night & Ladies only!
Dinner, Music, Dancing & Fun!
at Avalon Night Club, Start time: 7pm
777 Lawrence Express way, Santa Clara
Information: (408) 241-0777

انجمن ادبی شمال کالیفرنیا
هر دو هفته یکبار روزهای یکشنبه از ساعت ۱۰:۳۰ تا ۴:۳۰ پس از نیمروز برگزار می شود. ورود برای عاشقان شعر و ادب پارسی رایگان است.
برای آگاهی بیشتر با شماره ۹۲۵-۹۹۸-۰۹۳۹
یا ای میل mayheravi@yahoo.com تماس بگیرید

برنامه کانون پدران و مادران شمال کالیفرنیا
گردهمایی کانون پدران و مادران در روز چهارشنبه ۱۹ نوامبر ۲۰۰۸، ساعت ۶ عصر با دکتر «فرانک پورقاسمی»، متخصص و جراح پا برگزار خواهد شد. موضوع سخنرانی در مورد بیماری های پا ناشی از امراض قند و روماتیسم خواهد بود. پس از آن، موزیک ایرانی برگزار خواهد شد. بعلت محدود بودن جا، خواهشمندیم رأس ساعت در سالن حاضر باشید. محل برنامه در سالن Building Q8
در «کمپبل کامیونیتی سنتر».

ورود رایگان
Campbell Community Center
One West Campbell Ave.
Campbell, CA 95008

کلاسهای خوشنویسی
استاد امیر حسین باناک
خانم زینت نوریان
مرتضی کسری
تلفن: ۵۱۱۱-۲۰۵ (۴۰۸)
تلفن: ۹۳۹۸-۳۷۴ (۴۰۸)

برای درج آگهی در یلوپج ایرانیان شمال کالیفرنیا
سال ۲۰۰۹ از هم اکنون اقدام نمائید.
از سری انتشارات «شرکت پژواک»
www.irany.com (408) 615-1030